

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A rendezvényeken történő fotózás jogszerűségéről

Szerző:

dr. Nagy Csilla

Budapest, 2021. szeptember 11.

Alapvetések:

1. a polgári jogi felelősség és az adatvédelmi felelősség nem szükségszerűen fedik le egymást
2. a polgári jogi felelősség akkor nem állapítható meg rendezvény körében, ha tömegfelvétel készül, a tömegfelvétel minőséget pedig nem a résztvevők, sem az egy fotóra kerülők számából, hanem a kép attribútumai alapján állapítjuk meg.

Felvétel készítéséhez és felhasználásához kapcsolódó jogszerűség vizsgálata során két irányban indulhatunk el: a polgári jogi és az adatvédelmi úton.

A polgári jogi felelősség kérdése

A bírói gyakorlat megerősíti, hogy a két jogág „személyes adatokkal kapcsolatban biztosított oltalmi köre csak részben esik egybe. A Ptk. biztosította védelem az adatkezelés és adatfeldolgozás bármilyen formájával kapcsolatban azt a követelményt állítja fel, hogy az személyiségi jogokat - tehát semmilyen nevesített vagy nem nevesített személyiségi jogot - nem sérthet, az adatvédelmi törvény pedig „csak” az ember személyes adatával kapcsolatos adatkezelés szabályait írja elő. Tárgyi értelemben szélesebb a Ptk. által biztosított védelem olyan összefüggésben, hogy elvileg a személyes adatok kezelésével kapcsolatos Info tv.-beli szabályok maximális betartásával történő adatkezelés is sérthet egyéb nevesített (pl. becsület, jóhírnév, emberi méltóság) vagy nem nevesített (tehát a generálklauzula által védett) személyiségi jogot. A tisztességes adatkezeléshez fűződő Ptk.-beli személyiségi jog és az Info tv. személyes adatokkal kapcsolatos joganyaga az általános-különös viszonyában állnak egymással.” (Fővárosi Törvényszék, P.21009/2020/17.)

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:43. § g) pontja alapján a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a képmáshoz való jog megsértése. A 2:48. § (1) bek. szerint „képmás (...) elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy hozzájárulása szükséges. A (2) bek. szerint „nincs szükség az érintett hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén.”

A bírói gyakorlat az ügyekben egyesével ítéli meg, az adott felvétel tömegfelvételnak minősül-e. Az ítéletek többségében tárgyalótermi felvételek készítése ill. politikai mondanivalóval rendelkező felvételek körében kerültek meghozatalra. A bírói gyakorlat szerint „a tömegfelvételeken emberek sokasága látható, az azokon ábrázolt személyek nem egyénekként, hanem mint a tömeg részei jelennek meg. Tömegfelvételtől tehát akkor van szó, ha a képre pillantva nem az egyes személyek kilétének van jelentősége, hanem a sokaság egésze hordoz információt. (Fővárosi Ítéletábrák Pf.20301/2020/8.)

„A tömegfelvétel fogalmát az 1959. évi IV. törvény nem tartalmazta, annak fogalmát a bírói gyakorlat alakította ki. Eszerint a képmás nyilvánosságra hozatalának tilalma nem vonatkozik a nyilvános eseményekről, rendezvényekről, táj- és utcarészletekről készült felvételekre, amikor tehát az ábrázolás módja nem egyéni, amikor a felvétel összhatásában örökíti meg a nyilvánosság előtt lezajlott eseményeket. Ha azonban az összes körülményre tekintettel megállapítható a felvétel egyedisége, egyéni portré jellege, tömegfelvétel esetén is szükség van a felvételen ábrázolt személy hozzájárulására annak nyilvánosságra hozatalakor - BH 1995. 17. A jogirodalom álláspontja szerint a társadalom életét általában befolyásoló, akár az országos, akár a helyi viszonyok alakulását meghatározó vagy ilyen célzattal létrejött nyilvános rendezvényeken, eseményeken történő szereplés tekinthető közszereplésnek (BDT 2006. 1298.). Tipikusan ilyen a kulturális, társadalmi, politikai rendezvényeken, gyűléseken történő felszólalás, nyilvános szerepvállalás. Ez a minősítés nem kötődik semmilyen formális társadalmi vagy jogi státushoz. A közszereplés tényét a köz érdekében való megszólalás, szerepvállalás alapozza meg - 28/2014. (IX.29.) AB határozat.” (Fővárosi Törvényszék, P.24875/2016/14)

A Győri Törvényszék a P.20510/2010/19. sz. ítélete szerint „ahol ugyanis szokásos fotó, film vagy tévéfelvétel készítése, ott az érintettnek számolnia kell, hogy személyét esetleg felismerhetően is megörökíthetik.”

A Kúria több döntésében is megerősítette, hogy a nyilvános közéleti eseményen egyébként jogszerűen készült felvétel az érintett külön hozzájárulása nélküli felhasználása sérti a képmás védelméhez fűződő jogot, ha a felvétel közzétele nem ahhoz az eseményhez kapcsolódik, amelyen a felvétel készült (Pfv.IV.21.163/2019/7., Pfv.IV. 21.629/2019/6., (Pfv.IV.20.341/2019/5.,

Pfv.IV.20.551/2019/5., a Pfv.20396/2020/10.) Az Alkotmánybíróság a 3019/2021. (V.28.) AB határozatában arra a következtetésre jutott, hogy nem sérti az Alaptörvény IX. cikkét a bíróságoknak az a döntése, amely a fényképfelvétel közlését a nem közhatalmat gyakorló érintett hozzájárulásához köti az olyan esetekben, amikor a felvétel nem kapcsolódik ahhoz a közszerepléshez, amiről a közlés szól.

Takó Sándor írja Az emberi képmás engedély nélkül történő rögzítése és felhasználásának törvény által megengedett módozatai c. tanulmányában, hogy **„tömegfelvételek esetén ráutaló magatartással valósul meg a felvétel elkészítéséhez és felhasználásához való hozzájárulás. A tömegfelvétel alapvető fogalmi eleme ugyanis, hogy az érintett személynek tisztában kell lennie azzal, hogy képmását rögzíthetik, és nem tiltakozik ellene, hogy felvétel készüljön róla. A rendezvény, filmforgatás szervezői jellemzően a megvásárolt jegyeken, illetve a helyszínen elhelyezett figyelmeztető táblákkal tájékoztatják a résztvevőket arról, hogy róluk film-, illetve fényképfelvétel készülhet. A tömegfelvétel csak indokolt esetben használható fel, tehát az eseményről történő tájékoztatás céljából. Ez különösen vonatkozik a tömegből kiemelt személyiségről készített felvételekre, amely később önállóan, különösen a tömegeseményen való részvételtől eltérő gondolat illusztrálására nem használható fel.”**

Dr. Riclach Mónika a <https://merosus.hu/foto-jog/2019/05/a-tomegfelvetelrol/oldalon> így foglalja össze, hogy a bírósági gyakorlat szerint mikor minősül egy felvétel tömegfelvételnak:

1. **önmagában véve az a tény, hogy az egyéb többedmagával szerepel a felvételen, nem teszi tömegfelvétellé a képet;**
2. **tömegfelvétellé az teszi a képet, ha az egyének nem önmagukban, hanem mint sokaság van jelen rajta,**
3. **az ábrázolás módja nem egyéni, hanem összhatást mutat,**
4. **nem történik individualizálás**

Mi történik, ha a bíróság megállapítja a tömegfelvétel minőséget?

Egyszerű: elutasítja a felvételt kifogásoló felperes keresetét.

Mi történik, ha a bíróság nem állapítja a tömegfelvétel minőségét?

A Ptk. 2:52. § (1) bek. alapján „akit személyiségi jogában megsértének, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.

A Ptk. 2:53. § alapján a jogellenesen okozott károkért való felelősség szabályai szerint követelhető a jogsértőtől kárának megtérítését.

A Ptk. 2:54. § (1) bek. alapján „a személyiségi jogokat személyesen lehet érvényesíteni.” A (2) bek. alapján „a korlátozottan cselekvőképes kiskorú - a Ptk. 2.00. § szerint az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét betöltötte és nem cselekvőképtelen) és a cselekvőképességében részlegesen korlátozott személy a személyiségi jogai védelmében önállóan felléphet. A cselekvőképtelen személyiségi jogainak védelmében törvényes képviselője léphet fel.” A Ptk. 2:13. § szerint „cselekvőképtelen az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét nem töltötte be.”

Érdekeség, hogy a korlátozottan cselekvőképes kiskorú személyiségi jogai védelmében felléphet, ugyanakkor a Ptk. 2:12. § (1) bek. szerint jognyilatkozatának érvényességéhez - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - törvényes képviselőjének hozzájárulása szükséges.

„Az állandó bírói gyakorlat az általános személyiségi jogi perekben is alkalmazza a Legfelsőbb Bíróság (Kúria) által eredetileg a sajtó-helyreigazítási perekre nézve kidolgozott kollégiumi állásfoglalásokban rögzített szempontokat. A PK 13. számú állásfoglalás szerint igényel az a személy, akinek személyére a sajtóközlemény - nevének megjelölésével vagy egyéb módon - utal, vagy akinek a személye a közlemény tartalmából felismerhető.” (Kúria, Pfv.21513/2019/6)

A fényképfelvételek nyilvánossá tételével megvalósuló személyiségi jogok sérelmének tilalmát nem kizárólag a Ptk. szabályozza:

A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény 4. § (3) bek. szerint „a sajtószabadság gyakorlása (...) nem járhat mások személyiségi jogainak

sérelmével. A 3. § (4) bek. szerint e törvény megsértése esetén a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (...) járhat el, és alkalmazhat jogkövetkezményt.”

A IV/00878/2013. sz. ABH rámutat, hogy „a sajtószabadság és a méltóságvédelmen alapuló képmáshoz való jog közötti érdekütközést egyedi mérlegeléssel kell feloldani, és azt kell vizsgálni, hogy a személy képmása, ennek a nyilvánosságra hozatala a jelenkor történéseinek bemutatása, illetve a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartozik-e. Az előző és az új Ptk. ama szabályait, amelyek kivételt jelentenek a képmás engedélyhez kötött nyilvánosságra hozatala alól, minden esetben úgy kell értelmezni, hogy az összhangban álljon a sajtószabadság gyakorlásával. Habár elsősorban a rendes bíróságra tartozó kérdés polgári ügyben, hogy milyen eseményt tekint közszereplésnek, közéleti szereplésnek, milyen felvételt minősít tömegfelvételnak vagy a személyiségi jogokat sértőnek a Ptk. alapján, az értelmezésnél az Alaptörvényre is megfelelően figyelemmel kell lenni. A Ptk. 1:2. § (1) bekezdése értelmezési alapelvként mondja ki, hogy „e törvény rendelkezéseit Magyarország alkotmányos rendjével összhangban kell értelmezni.” A nyilvános helyen készült, nem sértő, az érintett személyt tárgyilagosan ábrázoló felvétel általában nyilvánosságra hozható engedély nélkül, ha az a közérdeklődésre számot tartó tudósításhoz kapcsolódik, a jelenkor eseményeiről való szabad tájékoztatásához kötődik.

Gyülekezésről szóló tudósításhoz rendszerint hozzátartozik képfelvétel vagy film közzététele is. (...) E felvételeknek a megjelenés előtt való kényszerű megváltoztatására készítés akkor, amikor a felvétel nem haladja meg az esemény hű illusztrálásához tartozó tartalmat, a közzétenni tervezett tájékoztatás alapos indok nélküli előzetes ellenőrzését jelenti.

Az adatvédelmi felelősség kérdése

Az Európai Parlament és Tanács A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2016/679 RENDELETE (általános adatvédelmi rendelet, GDPR) alapján: „személyes adat”: azonosított vagy azonosítható természetes személyre („érintett”) vonatkozó bármely információ; azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat,

online azonosító vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára vonatkozó egy vagy több tényező alapján azonosítható”. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) alapján egy ember arca, képmása személyes adatnak minősül, a képfelvétel készítése pedig adatkezelésnek, amelyhez az érintett hozzájárulása szükséges. A hozzájárulás: az érintett akaratának önkéntes, határozott és megfelelő tájékoztatáson alapuló egyértelmű kinyilvánítása, amellyel az érintett nyilatkozat vagy az akaratát félreérthetetlenül kifejező más magatartás útján jelzi, hogy beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adatok kezeléséhez. (3.§).

A Nemzeti Adatvédelmi Hivatal (NAIH) a NAIH/2016/1527/2/V. sz. állásfoglalásában rögzíti, hogy a hozzájáruláshoz szükséges tájékoztatásra való az adatkezelési tájékoztató elkészítése, azonban az egyes rendezvények idején ennek részletes bemutatása nem életszerű, ezért célszerű szóbeli vagy a hirdető felületen írásbeli tájékoztatás az adatkezelőről, az adatkezelés céljáról, a felvételek elérhetőségének helyéről, hogy milyen módon kérheti az érintett, hogy a felvételt ne hozzák nyilvánosságra, miként van lehetőség a felvétel törlésére, a részletes adatkezelési tájékoztató hol ismerhető meg. Elfogadott megoldás, hogy az iskola honlapjára teszik ezt ki.

A NAIH/2016/1527/2/V. sz. állásfoglalása rögzíti, hogy a hozzájárulás tömegfelvétel esetén mellőzhető, ugyanakkor bármilyen felvételtől is van szó, az érintett kérésére minden esetben törölni kell a róla készült képfelvételt.

Következtetés:

Annak elkerülése érdekében, hogy azt kelljen vizsgálnunk, hogy egy-egy panaszolt fotó tömegfelvételnek minősül-e, javaslom, hogy minden rendezvényen, ahol fotózás történik, legyen kitéve, akár honlapon, egy tájékoztató az adatkezelőről, az adatkezelés céljáról, a felvételek elérhetőségének helyéről, hogy milyen módon kérheti az érintett, hogy a felvételt ne hozzák nyilvánosságra, miként van lehetőség a felvétel törlésére, a részletes adatkezelési tájékoztató hol ismerhető meg.